

ECTS-fiche

Opzet van de ECTS-fiche is om een uitgebreid overzicht te krijgen van de invulling en opbouw van de module. Er bestaat slechts **één** ECTS-fiche voor elke module.

1. Identificatie

Opleiding	Graduaat Orthopedagogie
Module	Categoriaal Werken 5
Code	H5
Lestijden	40
Studiepunten	n.v.t.
Ingeschatte totale studiebelasting (in uren) ¹	55
Mogelijkheid tot aanvragen vrijstelling	JA
Vereiste aanwezigheid	100%

¹ De totale studiebelasting hangt af van de kennis, inzet en ervaring van de student. De ingeschatte totale studiebelasting geeft een gemiddelde weer en wordt uitgedrukt in uren van 50 minuten. Het omvat de lesmomenten, de verwerkings- en voorbereidingstijd en de evaluatiemomenten.

2. Inhoud

De module H5 categoriaal werken handelt over het werken met een bijzondere categorie van mensen, mensen met een verstandelijke beperking. Vooraleer ons te verdiepen in de praktijk, lijkt het aangewezen na te gaan hoe het komt dat sommige mensen als een bijzondere categorie worden beschouwd en hoe de hulpverlening aan deze doelgroep in de loop der tijd is veranderd. Maatschappelijke visie en beeldvorming zijn hierbij onontbeerlijk. In een tweede hoofdstuk maken we kennis met mensen met een verstandelijke beperking. Wat is een verstandelijke beperking, maar vooral wie is de persoon met de verstandelijke beperking. Pas als we mensen beter kennen kan onze interactie en ondersteuning doeltreffender verlopen. Taakgerichte en professionele ondersteuning vereist theoretische modellen. De theoretische kaders aangereikt in het derde hoofdstuk bieden aanknopingspunten om het methodisch handelen te motiveren. De aangeboden modellen zijn slechts een greep uit zeer vele mogelijkheden en kunnen dan ook door andere aangevuld worden.

<i>Algemene inhoud</i>	Personen met een verstandelijke beperking
<i>Theoretische modellen</i>	Van Genneep Schalock Feuerstein T.O.M. Došen Greenspan Heykoop Timmers-Huigens Bosch
<i>Methodisch handelen</i>	Meichenbaum/Goldstein Mediërend agogisch handelen SEO-R Hermeneutische Cirkel Netwerkgericht handelen

3. Draagt bij tot volgende competenties

- Empathie
- Denk- leer en redeneervermogen
- Oordeelsvorming
- Orthopedagogisch begeleider
- Handelingsplanner

4. Doelstellingen

- Methodes hanteren om een courante hulpvraag te beantwoorden
- Verschillende manieren zoeken om de specifieke vraag van een cliënt op te lossen
- Technieken hanteren om de situatie van de cliënt te analyseren
- In eenvoudige situaties het proces inschatten waarin de voorgeschiedenis de huidige interactie- en beïnvloedingspatronen en het perspectief voor de hulpvrager een plaats hebben
- Informatie die relevant is voor de agogische hulpverlening opzoeken, raadplegen en begrijpen
- De gebruikelijke procedure kennen om een handelingsplan op te stellen en hiervoor een beeld van de cliënt aanbrengen vanuit eigen kennis en ervaringen
- In eenvoudige situaties de middelen en de route nodig om de doelstellingen te bereiken aangeven
- Elementaire kennis hebben van de courant voorkomende (ortho)agogische benaderingen
- Zijn handelen motiveren en argumenteren vanuit de aangereikte theoretische kaders

5. Werkvormen

Instructievormen: doceren, vertellen,

Interactievormen: onderwijsgesprek, klassengesprek, kringgesprek, discussie

Opdrachtsvormen: groepswerk, individuele opdrachten

Ervaringsgerichte werkvormen

6. Leermiddelen

- Infobundel, ELO, ...
- Literatuurlijst (aanbevolen)
  - BLOKHUIS, A. & VAN KOOTEN, N. Je luistert wel, maar je hoort me niet. Over communicatie met mensen met een verstandelijke beperking, Garant, Antwerpen Apeldoorn, 2011.
  - BOSCH, E., SUYKERBUYK, E., Seksuele voorlichting aan mensen met een verstandelijke handicap. Baarn: Nelissen, 2000.

- BOSCHMAN, Communiceren met mensen met een verstandelijke handicap, Boom uitgevers Amsterdam, 2005.
- BUNTINX, W.H.E. & VAN GENNEP, A.TH.G., Professionaliteit in de hulpverlening aan mensen met verstandelijke beperkingen, Garant, 2007.
- CLAES, L., VERDUYN, A. (RED), SEO-R Schaal voor Emotionele Ontwikkeling bij mensen met een verstandelijke beperking Revised, Garant, Antwerpen-Apeldoorn, 2012.
- DE BRUIJN, J., BUNTINX, W., TWINT, B., (RED), Verstandelijke beperking : definitie en context, SPW, 2014.
- DE RIJDT, C., Ondersteunend communiceren: werken met visualisaties, Garant, Antwerpen apeldoorn, 2013.
- DEN BESTEN, C., VAN VULPEN, A., Competent begeleiden van mensen met een verstandelijke beperking, Nelissen, Soest, 2006.
- DOŠEN, A., Psychische stoornissen, probleemgedrag en verstandelijke beperking, Gorcum B.V., 2014.
- FEUERSTEIN, R., RAND, Y., Laat me niet zoals ik ben, Lemniscaat, 1993.
- HEIJKOOP, J., Vastgelopen, Anders kijken naar begeleiding van mensen met een verstandelijke handicap met ernstige gedragsproblemen, Nelissen, 1995.
- OSKAM, E., & SCHERES, W., Totale communicatie, Reed Business, 2005.
- SCHALOCK, R.L., GARDNER, J., BRADLEY, V., Quality of Life for people with intellectual and other developmental disabilities. Application across individuals, organizations, communities and systems, AAIDD, 2007.
- TIMMERS-HUIGENS, D., Ervaringsordening, Mogelijkheden voor mensen met een verstandelijke handicap, Reed Business, 2005.
- VAN GENNEP, A., De zorg om het bestaan. Over verstandelijke handicap, kwaliteit en ondersteuning. Amsterdam/Meppel: Boom, 1994.
- VAN GENNEP, A. De kwaliteit van het bestaan van de zwaksten in de samenleving, Meppel/Amsterdam, Boom, 1989.
- VAN GENNEP, A. Waardig leven met beperkingen. Over veranderingen in de hulpverlening aan mensen met beperkingen in hun verstandelijke mogelijkheden, Garant, Antwerpen-Apeldoorn, 2007.
- VAN GENNEP, A., Emancipatie van de zwaksten in de samenleving. Over paradigma's van verstandelijke handicap, Boom/Amsterdam, 2000.
- VONK, J., HOSMAR, A., Emotionele ontwikkeling bij mensen met een beperking. Een denk- en handelingskader voor de praktijk, Acco, Leuven Den Haag, 2009.
- VUGTS DE GROOT, B., Werken met ontwikkelingsleeftijden, afstemmen op mensen met een verstandelijke beperking, Uitgeverij Boom, 2009.
- VUGTS DE GROOT, B., Werken met ervaringsordening, afstemmen op mensen met een (ernstige) verstandelijke beperking, Boom Nelissen, 2013.
- WARNEZ, J., Mediërend Agogisch Handelen. Een cognitieve benadering van volwassenen met verstandelijke beperkingen, Acco, Leuven Leusden, 2002.

7. Evaluatie

Schriftelijke evaluatie (opdracht)

Zie evaluatiecontract

8. Gecombineerd onderwijs / zelfstudie opdrachten

n.v.t.

9. Laatste wijziging

25/06/14